

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2022

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΒΟΓΙΑΤΖΗ ΜΑΡΙΑ

Θέμα Α

A1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα του **Κειμένου 1**, είναι σημαντικό να μαθαίνουμε ιστορία, πρωταρχικά, γιατί γεννιόμαστε σε έναν ήδη διαμορφωμένο πολιτισμό, που επηρεάζει τις στάσεις και τις αντιλήψεις μας. Επομένως, αξίζει να γνωρίζουμε τον τρόπο ζωής και σκέψης των προγόνων μας, ενώ, αν γνωρίζουμε το παρελθόν, αντιλαμβανόμαστε καλύτερα το παρόν, τον πολιτισμό μας αλλά και τον εαυτό μας σε συλλογικό επίπεδο. Τέλος, διδασκόμαστε από τα λάθη του παρελθόντος και έτσι από τη μια συνειδητοποιούμε ποιοι είμαστε και από την άλλη θέτουμε στόχους για το μέλλον.

(84 λέξεις)

Θέμα Β

B1

α. ΛΑΘΟΣ

β. ΛΑΘΟΣ

γ. ΣΩΣΤΟ

δ. ΣΩΣΤΟ

ε. ΣΩΣΤΟ

B2. α. Ο τίτλος του **Κειμένου 1** έχει τη μορφή ρητορικού ερωτήματος, το οποίο θέτει με σαφήνεια το θέμα του κειμένου, δηλαδή τους λόγους για τους οποίους μαθαίνουμε ιστορία, καθώς το ερώτημα απαντάται από τον συντάκτη στο κείμενο.

Με αυτή τη μορφή ο τίτλος διεγείρει και προσελκύει το ενδιαφέρον και τον προβληματισμό του αναγνώστη σχετικά με τους λόγους για τους οποίους μαθαίνουμε ιστορία και ανοίγει έναν διάλογο μαζί του. Τα παραπάνω ενισχύονται και από τη χρήση ρήματος σε υποτακτική έγκλιση, σε χρόνο ενεστώτα και σε α' πληθυντικό πρόσωπο («να μαθαίνουμε»), καθώς παρουσιάζουν την εκμάθηση της ιστορίας ως κάτι που μας αφορά όλους και αποτελεί μια πραγματικότητα του παρόντος που αφορά άμεσα τον αναγνώστη.

β. Η παρεμβολή του ευθέος λόγου στο τέλος της πρώτης παραγράφου: («Γιατί, κύριε, να πρέπει ... μέλλον») δημιουργεί σχέση οικειότητας με τον δέκτη καθιστώντας το ύφος απλό και οικείο. Επίσης, προσδίδει παραστατικότητα και ζωντάνια στο κείμενο, προσελκύει το ενδιαφέρον και την προσοχή του δέκτη και ενισχύει την πειστικότητα του πομπού καθώς παρατίθενται αυτούσια τα λόγια των φοιτητών του γράφοντος, τα οποία εκφράζουν έναν από τους λόγους που δικαιολογούν την αποστροφή τους για την εκμάθηση της ιστορίας.

B3.H Κική Δημουλά στο απόσπασμα «Για να επανέλθω ... φωτογραφία σου» επιτυγχάνει να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη σχετικά με το ρόλο που διαδραματίζει η επέτειος στη διατήρηση της μνήμης με τις παρακάτω γλωσσικές επιλογές:

1. «οι απώλειες...δεν θέλουν να ξεχαστούν»: προσωποποίηση. Με την προσωποποίηση των απωλειών τονίζεται ότι είναι πολύ δύσκολο να διαγραφούν από τη μνήμη μας τα μελανά σημεία της ιστορίας, καθώς είναι οι επέτειοί τους που τα κρατάνε ζωντανά στη μνήμη μας.
2. «Και σε χαρές, και σε απώλειες»: αντίθεση. Με τη χρήση της αντίθεσης «χαρές» - «απώλειες» επισημαίνεται με έμφαση ότι οι επέτειοι διατηρούν στη μνήμη μας και τα ευχάριστα και τα δυσάρεστα γεγονότα της ιστορίας.
3. «επέτειο, ... είναι ένα δωρεάν μεταφορικό μέσον»: μεταφορά. Αποκαλώντας μεταφορικά την επέτειο δωρεάν μεταφορικό μέσο τονίζεται ο ρόλος της επετείου στη σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν.

Θέμα Γ

Γ1.

Η αφηγήτρια προσδίδει στο ταγάρι κεντρική θέση στην αφήγησή της καθώς αυτό αντιπροσωπεύει τις αναμνήσεις, τη νοσταλγία και την ιστορική συνέχεια της οικογένειάς της σε βάθος τριών γενεών. Το ταγάρι ήταν φτιαγμένο στον αργαλειό από την προγιαγιά της αφηγήτριας και είχε χρησιμοποιηθεί και από τη γιαγιά της και από τη μητέρα της, ωστόσο από την τελευταία είχε συνδεθεί πιθανότατα με κάποια αρνητική ανάμνηση, όπως φαίνεται από το σχόλιο της αφηγήτριας: «Ήθελε προφανώς να το ξεφορτωθεί. Δεν ξέρω τι μπορεί να της θύμιζε.». Αντίθετα, στη γιαγιά προκάλεσε συγκίνηση όταν το αντίκρουσε, καθώς ήταν «μέρος της προίκας της», ήταν ένα κομμάτι του παρελθόντος της. Μάλιστα το σχόλιο της γιαγιάς που παρατίθεται από την αφηγήτρια σε ευθύ λόγο ««Πράγματα για μια ζωή» δείχνει τη σημασία που είχε ένα αντικείμενο για αυτήν ως μέσο σύνδεσης με το παρελθόν της. Τέλος, η χρήση της αφήγησης («Όταν το έδειξα της μαμάς ... ανησυχίες επίσης.», «Το είχε φτιάξει η δική της μαμά στον αργαλειό. Ήταν μέρος της

προίκας της.») κάνει φανερή τη διαχρονική αξία του ταγαριού ως οικογενειακού κειμηλίου.

Αν ήμουν στη θέση της αφηγήτριας θα κρατούσα οπωσδήποτε το ταγάρι, γιατί θεωρώ ότι κάθε αντικείμενο του παρελθόντος έχει να μου διηγηθεί μια ιστορία. Όταν μάλιστα η ιστορία αυτή αφορά την οικογένειά μου, αυτό μου προκαλεί ιδιαίτερη συγκίνηση αλλά και περιέργεια για τον τρόπο χρήσης του από τον προκάτοχό του.

Θέμα Δ

Δ1.

ΤΙΤΛΟΣ: Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στη σύγχρονη εποχή της ραγδαίας τεχνολογικής ανάπτυξης συχνά υποτιμάται η ιστορική γνώση παρά την αναντίρρητη σπουδαιότητά της. Στο πλαίσιο αυτό έχει ενδιαφέρον να διερευνηθεί η αξία της ιστορικής γνώσης σε όλα τα επίπεδα.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1:

Η αξία της ιστορικής γνώσης:

- Διευρύνονται οι πνευματικοί ορίζοντες, κατακτάται η ουσιαστική γνώση, απεγκλωβίζονται ο άνθρωπος από προκαταλήψεις και αντιστέκεται στην παραπληροφόρηση και στην προπαγάνδα. Αναπτύσσεται η κριτική σκέψη και ο προβληματισμός,
- προσφέρονται διδάγματα μέσα από τα αποτελέσματα του φανατισμού, του μίσους και του πνευματικού σκοταδισμού, αποφεύγονται λάθη του παρελθόντος και γενικά ανέρχεται το πνευματικό μας επίπεδο, πλουτίζει η γνώση και αποτρέπονται αναχρονιστικές και παρωχημένες αντιλήψεις, δογματισμοί και προκαταλήψεις.
- Καλλιεργούνται ιδανικά και υψηλές ηθικές αξίες (ελευθερία, ανθρωπισμός, δικαιοσύνη), συνειδητοποιείται το χρέος μας απέναντι στους μεταγενέστερους,
- Αντλούμε πρότυπα για αυτοκριτική και αυτογνωσία, ισχυροποιείται το πνεύμα αισιοδοξίας και δημιουργικότητας, γίνεται η ιστορία αφετηρία για ανάληψη δημιουργικών πρωτοβουλιών.
- Αποφεύγουμε τα λάθη του παρελθόντος, εντοπίζουμε τις ρίζες των σύγχρονων προβλημάτων.
- Ενισχύεται η ενότητα και το πνεύμα συνεργασίας και ομοψυχίας των ανθρώπων, διδάσκεται ο σύγχρονος κόσμος για την αξία των νόμων, αναβαθμίζονται οι κοινωνικοί θεσμοί και μπορούν να εκλείψουν ή να περιοριστούν νοσηρά κοινωνικά φαινόμενα.

- Εδραιώνεται η καλύτερη λειτουργία της δημοκρατίας, εμπνέονται οι πολίτες και συμμετέχουν στα κοινά.
- Επιτυγχάνεται η επαφή με τις ρίζες μας, ενισχύεται η εθνική συνείδηση και ενδυναμώνεται το εθνικό μας φρόνημα.
- Φρονηματίζονται οι νέοι καθώς έχουν στηρίγματα για μια ζωή δημιουργική πέρα από ακρότητες και υπερβολές. Μαθαίνουν τι σημαίνει παράδοση, πατρίδα και εξέλιξη και έτσι αγωνίζονται με μέτρο για την πρόοδο της κοινωνίας.
- Έρχονται σε επικοινωνία οι λαοί, καθώς αποκαλύπτεται η κοινή πορεία των εθνών, αποφεύγονται πόλεμοι και εδραιώνεται η ειρήνη.
-

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2:

Βιωματικοί τρόποι που μπορούν να καλλιεργήσουν το ενδιαφέρον για το ιστορικό παρελθόν.

- Οργάνωση και διεξαγωγή επισκέψεων σε χώρους πολιτισμικής αναφοράς
- Διδακτική αξιοποίηση μουσείων, μνημείων, κτιρίων, ιστορικών τόπων και καταλοίπων του υλικού πολιτισμού
- Οργάνωση και διεξαγωγή θεατρικών παραστάσεων με ιστορικά θέματα
- Παρακολούθηση ντοκιμαντέρ και ταινιών με ιστορικό περιεχόμενο
- Συζήτηση των γονέων με τα παιδιά για θέματα ιστορικού ενδιαφέροντος, επισκέψεις και οικογενειακές εκδρομές σε χώρους ιστορικής μνήμης.
-

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, η αξία της ιστορίας είναι αναμφισβήτητη και γι' αυτό προβάλλει επιτακτική η ανάγκη εφαρμογής βιωματικών τρόπων προσέγγισης του ιστορικού παρελθόντος. Ας μην ξεχνάμε ότι το παρελθόν είναι θεμέλιο του παρόντος και πηγή έμπνευσης του μέλλοντος.